

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา

GUIDELINES FOR STUDENT AFFAIRS MANAGEMENT IN VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTION IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

¹อรณัฐ บุญฤทธิ์ Oranut Boonyarit ²วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ Wisut Wichitputchraporn

^{1, 2}สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ Panyapiwat Institute of Management, Thailand

Corresponding Author E-mail: oranutboon28@gmail.com

Article Received: February 10, 2026. Revised: August 21, 2026. Accepted: August 25, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและเสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนในสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 105 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สร้างขึ้นตามกรอบกระบวนการบริหาร POLC และขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 4 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามกระบวนการบริหาร POLC พบว่า ทุกกระบวนการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการนำมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ รองลงมาคือด้านการวางแผน การควบคุม และการจัดองค์การตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง พบว่า งานแนะแนวอาชีพและจัดหางานมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด รองลงมาคืองานสวัสดิการพยาบาลและงานโครงการพิเศษ งานปกครอง และงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาระบบแนะแนวอาชีพให้เชื่อมโยงกับตลาดแรงงานอย่างเป็นระบบ จัดทำกลไกติดตามผู้สำเร็จการศึกษา และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการมีงานทำของผู้เรียนอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ที่ชี้ให้เห็นว่างานแนะแนวอาชีพและจัดหางานมีลำดับความสำคัญสูงสุด

คำสำคัญ: การบริหารงานกิจการนักเรียน, สถาบันอาชีวศึกษา, กระบวนการบริหาร

Abstract

This research article aimed to: 1) examine the current and desirable conditions of student affairs management in vocational education institutions in Nakhon Ratchasima Province, and 2) propose guidelines for developing student affairs management in these institutions. The study employed a mixed methods research design, with quantitative research as the main approach complemented by qualitative research. The quantitative sample consisted of 105 administrators and teachers responsible for student affairs, selected through purposive sampling. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire developed based on the POLC management process and four areas of student affairs: student activities, discipline, career guidance and job placement, and welfare and special projects. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). Qualitative data were obtained from in-depth interviews with five vocational education administrators and analyzed using content analysis.

The research findings revealed that: 1) The current and desirable conditions of student affairs management were found to be at the highest level overall. When considered according to the POLC management process, all processes were at the highest mean level. The leading function had the highest mean in both the current and desirable conditions, followed by planning, controlling, and organizing, respectively. The analysis of the Modified Priority Needs Index indicated that career guidance and job placement had the highest priority need for development, followed by welfare and special projects, student discipline, and student activities, respectively. 2) Guidelines for developing student affairs administration in vocational education institutions in Nakhon Ratchasima Province revealed that administrators should develop a career guidance system that is systematically linked with the labor market, establish mechanisms for tracking graduates, and clearly define indicators of students' employment outcomes. This is consistent with the results of the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}), which indicated that career guidance and job placement had the highest priority.

Keywords: Student Affairs Management, Vocational Education Institutions, Management Process

บทนำ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพและสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และรูปแบบการทำงานในศตวรรษที่ 21 ความคาดหวังต่อผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความรู้และทักษะด้านวิชาชีพเฉพาะด้าน หากแต่ครอบคลุมถึงคุณลักษณะด้านคุณธรรม วินัย ความรับผิดชอบ ทักษะชีวิต การสื่อสาร และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565)

แนวคิดการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม (holistic student development) เป็นกรอบแนวคิดทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรม แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริงต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมมากกว่าการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว (Knowles, Holton and Swanson, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของงานกิจการนักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในมิติด้านพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะชีวิต ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในเชิงการบริหาร แนวคิดกระบวนการบริหาร POLC ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานที่ได้รับการอ้างอิงอย่างต่อเนื่องในการบริหารองค์กร เนื่องจากสะท้อนกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากร การขับเคลื่อนบุคลากร ไปจนถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (Stoner and Wankel, 1986) เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษา กระบวนการดังกล่าวช่วยให้การดำเนินงานด้านต่างๆ มีทิศทาง ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย

การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษามีลักษณะเป็นงานที่ซับซ้อนและครอบคลุมขอบข่ายงานหลายด้าน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน และงานสวัสดิการพยาบาลและงานโครงการพิเศษ การกิจดังกล่าวต้องอาศัยการประสานงานระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงเครือข่ายภายนอก หากขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบ อาจส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดระบบ (systems theory) อธิบายว่า องค์กรประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน การพัฒนาหรือปรับปรุงส่วนใดส่วนหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อระบบโดยรวม (Katz and Kahn, 1978) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนไม่สามารถดำเนินการแบบแยกส่วน แต่ต้องเชื่อมโยงทุกขอบข่ายงานเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัตินั้น สถานศึกษาอาชีวศึกษายังคงเผชิญกับสภาพปัญหาในการบริหารงานกิจการนักเรียนหลายประการ เช่น ความแตกต่างของพื้นฐานผู้เรียนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจในการเรียนรู้ ภาระงานของครูและบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ตลอดจนข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเวลา ส่งผลให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อาจไม่เป็นไปอย่างทั่วถึง งานวิจัยด้านการบริหารการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า หากการบริหารงานกิจการนักเรียนขาดการวางแผนและการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการพัฒนาผู้เรียนในระยะยาว (Robbins and Coulter, 2018)

สำหรับงานแนะแนวอาชีพและจัดหางานซึ่งเป็นหนึ่งในขอบข่ายสำคัญของงานกิจการนักเรียน งานวิจัยระดับนานาชาติชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนสายอาชีวศึกษายังประสบปัญหาด้านข้อมูลเส้นทางอาชีพ ความเข้าใจความต้องการของตลาดแรงงาน และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การทำงานจริง ส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างสมรรถนะของผู้เรียนกับความต้องการของสถานประกอบการ (OECD, 2018) สภาพปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการบริหารงานแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยการวางแผน การประสานเครือข่าย และการติดตามผลอย่างต่อเนื่องตามกรอบกระบวนการบริหาร POLC

ในบริบทของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทย งานกิจการนักเรียนถือเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างการจัดการเรียนการสอนกับการพัฒนาผู้เรียนในมิติด้านพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความพร้อมในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ การดำเนินงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพช่วยเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมักมีความหลากหลายของพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565; OECD, 2018) นอกจากนี้งานกิจการนักเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการลดปัญหาการออกกลางคัน การปรับตัวของผู้เรียนใหม่ และการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ต้องเผชิญกับความท้าทายด้านภาพลักษณ์และความคาดหวังจากสังคม งานกิจการนักเรียนจึงมิใช่เพียงงานสนับสนุน แต่เป็นภารกิจหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระยะยาว (UNESCO, 2021; Robbins and Coulter, 2018)

จังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการศึกษาที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถาบันอาชีวศึกษาจำนวนมากและความหลากหลายของผู้เรียน สภาพปัญหาในการบริหารงานกิจการนักเรียนจึงมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการดูแลผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายนอก สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในเชิงประจักษ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนสภาพการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงในบริบทพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

ในบริบทของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศไทย งานกิจการนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมทั้งด้านวิชาชีพ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ งานกิจการนักเรียนจึงมิได้เป็นเพียงงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น หากแต่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยงการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรกับการพัฒนาผู้เรียนในมิติต่างๆ อย่างรอบด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2563; UNESCO, 2021)

ผู้เรียนอาชีวศึกษามักมีความหลากหลายของพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และประสบการณ์ชีวิต การดำเนินงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยลดปัญหาการปรับตัวของผู้เรียนใหม่ เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และลดอัตราการออกกลางคันได้ (OECD, 2018) โดยเฉพาะในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ต้องเผชิญกับความท้าทายด้านภาพลักษณ์และความคาดหวังจากสังคม (UNESCO, 2021) งานกิจการนักเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (Robbins & Coulter, 2018)

นอกจากนี้ งานกิจการนักเรียนยังมีส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมผู้เรียนอาชีวศึกษาให้สามารถปรับตัวเข้าสู่การทำงานจริง โดยการปลูกฝังวินัย ความรับผิดชอบ การทำงานเป็นทีม และทักษะการสื่อสาร ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการให้ความสำคัญ (OECD, 2018; UNESCO, 2021) การบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและความเชื่อมั่นของสังคมต่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565)

จากความเป็นมา แนวคิดทฤษฎี และสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม แต่ยังคงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในเชิงระบบและการบริหารอย่างต่อเนื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนภายใต้กรอบกระบวนการบริหาร POLC และขอบข่ายงานกิจการ

นักเรียนทั้ง 4 ด้าน จึงมีความจำเป็นเพื่อสะท้อนภาพรวมการดำเนินงาน ควบคู่กับการชี้ให้เห็นช่องว่างและลำดับความสำคัญของประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา การใช้การประเมินความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยที่ได้คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ ในเชิงทฤษฎี งานวิจัยช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดกระบวนการบริหาร POLC และแนวคิดระบบกับการบริหารงานกิจการนักเรียนในบริบทอาชีวศึกษา ขณะที่ในเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการปรับปรุงกระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความพร้อมทั้งด้านวิชาชีพ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนในสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 105 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกผู้ที่มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยตรง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลงานกิจการนักเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการออกแบบให้ครอบคลุมทั้งมิติของกระบวนการบริหารและขอบข่ายงานกิจการนักเรียน โดยโครงสร้างข้อคำถามถูกพัฒนาขึ้นตามกรอบกระบวนการบริหาร POLC ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม เพื่อสะท้อนลักษณะการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ข้อคำถามในแต่ละด้านถูกกำหนดให้สอดคล้องกับขอบข่ายงานกิจการนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน และงานสวัสดิการพยาบาลและงานโครงการพิเศษ โดยมุ่งเน้นให้สามารถสะท้อนทั้งสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

การให้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ช่วยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลในเชิงสถิติ ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในลำดับต่อไป

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียน นำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย 2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามตัวแปรย่อยแต่ละด้าน 3) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.50 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและผ่านเกณฑ์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2.2 แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับกรอบกระบวนการบริหาร POLC และผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม รวมถึงแนวทางพัฒนางานกิจการนักเรียนในแต่ละขอบข่าย

แบบสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาแบบเจาะลึก พร้อมบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางพัฒนา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ 1) แบบสอบถามกลับมาในรูปแบบออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง 2) นำข้อมูลมาวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เรียงตามลำดับสูงสุด 3 อันดับแรกเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการศึกษาระยะที่ 2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดำเนินการโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนในแต่ละด้าน จากนั้นผู้วิจัยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index: PNI Modified) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาในเชิงบริหาร

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเริ่มจากการจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นทำการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพถูกนำมาใช้ประกอบและอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้การนำเสนอผลการวิจัยมีความครบถ้วนทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามกระบวนการบริหาร POLC ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม พบว่า ทุกกระบวนการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยด้านการนำมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการวางแผน การควบคุม และการจัดองค์การตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนและสนับสนุนการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
การวางแผน (P)	4.62	0.60	มากที่สุด	4.68	0.58	มากที่สุด
การจัดองค์การ (O)	4.61	0.61	มากที่สุด	4.65	0.59	มากที่สุด
การนำ (L)	4.64	0.59	มากที่สุด	4.69	0.57	มากที่สุด
การควบคุม (C)	4.63	0.60	มากที่สุด	4.66	0.58	มากที่สุด
รวม	4.63	0.60	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานกิจการนักเรียนในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม โดยเน้นบทบาทของผู้บริหารและครูในการเป็นผู้นำทางวิชาการและการบริหาร มีการกำหนดแนวทางและนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินงานกิจการนักเรียน รวมทั้งสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลเชิงคุณภาพดังกล่าวช่วยอธิบายและสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่าด้านการนำมีระดับการดำเนินงานสูงที่สุด

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า งานแนะแนวอาชีพและจัดหางานมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าเป็นขอบข่ายงานที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ งานสวัสดิการพยาบาลและงานโครงการพิเศษ งานปกครอง และงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขอบข่ายงาน

ขอบข่ายงาน	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่พึงประสงค์ (I)	PNI Modified	ลำดับความสำคัญ
1.งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน	4.63	4.70	0.015	1
2.งานสวัสดิการพยาบาลและโครงการพิเศษ	4.60	4.65	0.010	2
3.งานปกครอง	4.62	4.66	0.009	3
4.งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา	4.64	4.64	0.000	4

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้การดำเนินงานกิจการนักเรียนในทุกขอบข่ายจะอยู่ในระดับสูง แต่ในเชิงการพัฒนา งานแนะแนวอาชีพและจัดหางานยังมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มากกว่าขอบข่ายงานอื่น ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการนำไปสู่การกำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

2. แนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีมุมมองสอดคล้องกันว่า งานกิจการนักเรียนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาแบบองค์รวม โดยเน้นบทบาทของผู้บริหารและครูในการเป็นผู้นำทั้งด้านวิชาการและการบริหาร มีการกำหนดแนวทางและนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินงานกิจการนักเรียน และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงงานกิจการนักเรียนกับบริบทภายนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะการประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจ ข้อมูลเชิงคุณภาพดังกล่าวช่วยเสริมความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกลไกการบริหารงานกิจการนักเรียน และสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณที่สะท้อนถึงบทบาทสำคัญของการนำในการขับเคลื่อนการบริหารงานในทุกขอบข่าย

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน ทั้งในเชิงการบริหารและการปฏิบัติ ผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมีความสอดคล้องกัน โดยชี้ให้เห็นว่า กระบวนการบริหาร POLC สามารถใช้เป็นกรอบในการอธิบายและพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะบทบาทของการนำซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และเป็นฐานในการนำไปสู่การเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในลำดับถัดไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบและให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบ

ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญา พฤติกรรม สังคม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผ่านกลไกของงานกิจการนักเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร (Knowles, Holton and Swanson, 2015)

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยตามกระบวนการบริหาร POLC พบว่า ด้านการนำมีระดับการดำเนินงานสูงที่สุดทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยนี้สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดกระบวนการบริหารของ Stoner and Wankel (1986) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้แผนงานและโครงสร้างการบริหารสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Robbins and Coulter (2018) ที่ระบุว่า การนำเป็นกระบวนการที่ช่วยสร้างแรงจูงใจ ความร่วมมือ และความมุ่งมั่นของบุคลากร ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานในภาพรวม

ในส่วนของผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีมุมมองสอดคล้องกันว่า งานกิจการนักเรียนเป็นภารกิจเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยเน้นบทบาทของผู้บริหารและครูในการเป็นผู้นำ การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผลการสัมภาษณ์ดังกล่าวช่วยอธิบายเชิงลึกถึงเหตุผลที่ทำให้ด้านการนำมีระดับการดำเนินงานสูงที่สุด และสะท้อนความสอดคล้องระหว่างผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำในกระบวนการบริหาร POLC

2. ผลการหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า งานแนะแนวอาชีพและจัดหางานมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่า แม้การดำเนินงานในด้านนี้จะอยู่ในระดับสูง แต่ยังมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มากกว่าขอบข่ายงานอื่น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานของ OECD (2018) ที่ระบุว่า ผู้เรียนสายอาชีพยังขาดการเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลเส้นทางอาชีพและการเชื่อมโยงกับตลาดแรงงานอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในบริบทการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

เมื่อพิจารณาผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารร่วมด้วย พบว่า ผู้บริหารเห็นตรงกันว่า งานแนะแนวอาชีพและจัดหางานควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยในส่วนนี้สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดการบริหารเชิงระบบของ Katz and Kahn (1978) ซึ่งมองว่า การพัฒนางานด้านใดด้านหนึ่งย่อมส่งผลต่อระบบโดยรวมและการเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับระบบภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยจึงถูกอภิปรายโดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างผลการศึกษา วัตถุประสงค์การวิจัย และกรอบแนวคิดที่ใช้เป็นฐานในการศึกษา ซึ่งพบว่า ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดกระบวนการบริหาร POLC และแนวคิดการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน

ผลการอภิปรายแสดงให้เห็นว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีความเข้มแข็งในภาพรวม แต่ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาในเชิงลำดับความสำคัญ โดยเฉพาะงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้จึงช่วยเชื่อมโยงผลการศึกษาเข้ากับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเป็นฐานสำคัญในการนำไปสู่การกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติในลำดับถัดไป

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ภายใต้กรอบกระบวนการบริหาร POLC โดยสังเคราะห์องค์ความรู้จากผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อนำเสนอเป็นองค์ความรู้เชิงระบบที่อธิบายกลไกการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม องค์ความรู้ที่ได้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหาร ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน และผลลัพธ์การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาแบบองค์รวม

องค์ความรู้จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กระบวนการบริหาร POLC ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ทำหน้าที่เป็น “แกนกลางของระบบการบริหาร” ที่เชื่อมโยงการดำเนินงานกิจการนักเรียนในทุกขอบข่ายให้เป็นเอกภาพ โดยเฉพาะบทบาทของการนำ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ามีสำคัญสูงสุดในการขับเคลื่อนการบริหารงานกิจการนักเรียนทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ อันส่งผลให้การดำเนินงานในกระบวนการอื่นสามารถเกิดผลอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ในขณะเดียวกัน องค์ความรู้จากการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนต้องดำเนินงานครอบคลุม 4 ขอบข่ายงาน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพ และจัดหางาน และงานสวัสดิการพยาบาลและงานโครงการพิเศษ โดยผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) ชี้ให้เห็นว่า งานแนะแนวอาชีพและจัดหางานเป็นขอบข่ายงานที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก สะท้อนถึงความจำเป็นในการเชื่อมโยงการบริหารงานกิจการนักเรียนกับตลาดแรงงานและสถานประกอบการอย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนอาชีวศึกษาในการเข้าสู่การประกอบอาชีพในอนาคต

จากการสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร การกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร รวมถึงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง องค์ความรู้ดังกล่าวช่วยอธิบายว่า การนำกระบวนการบริหาร POLC มาใช้ไม่เพียงเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในการบริหารงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้อย่างเหมาะสม สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ภายใต้กรอบกระบวนการบริหาร POLC

ภาพที่ 1 การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษา

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย สามารถอธิบายได้ว่า โมเดลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) กระบวนการบริหาร POLC เป็นแกนกลางของโมเดล 2) ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 4 ด้าน เป็นกลไกการดำเนินงาน และ 3) ผลลัพธ์การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาแบบองค์รวม เป็นเป้าหมายของการบริหาร

ในโมเดล กระบวนการบริหาร POLC ทำหน้าที่ขับเคลื่อนและบูรณาการการดำเนินงานกิจการนักเรียนทั้ง 4 ขอบข่ายให้เป็นระบบเดียวกัน โดยเฉพาะบทบาทของการนำ (Leading) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงการวางแผน การจัดองค์การ และการควบคุมให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนทั้ง 4 ด้านถูกจัดวางในลักษณะเชื่อมโยงกัน เพื่อสะท้อนว่าการพัฒนางานด้านใดด้านหนึ่งย่อมส่งผลต่อการพัฒนางานด้านอื่นในภาพรวม

นอกจากนี้ โมเดลยังแสดงลำดับความสำคัญของการพัฒนาขอบข่ายงานกิจการนักเรียนจากผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI modified) โดยเน้นงานแนะแนวอาชีพและจัดหางานเป็นจุดเน้นในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความพร้อมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในการเข้าสู่ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพ ผลลัพธ์ของการบริหารตามโมเดลนี้ไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาแบบองค์รวม ทั้งด้านทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะชีวิต และความพร้อมในการทำงานในบริบททางสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้มีคุณค่าในเชิงวิชาการ เนื่องจากช่วยอธิบายการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในลักษณะเชิงระบบ โดยบูรณาการกระบวนการบริหาร POLC เข้ากับขอบข่ายงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โมเดลองค์ความรู้ที่ได้ช่วยให้เห็นกลไกการบริหารงานกิจการนักเรียน

อย่างชัดเจน และสามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์และพัฒนากิจการงานกิจการนักเรียนในบริบทอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ในเชิงปฏิบัติ องค์ความรู้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาขอบข่ายงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาและความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรนำกระบวนการบริหาร POLC มาใช้เป็นกรอบหลักในการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างบทบาทด้านการนำ (Leading) เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและแผนงานกิจการนักเรียนให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนางานแนะแนวอาชีพและจัดหางานเป็นลำดับแรก โดยเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเชื่อมโยงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 ควรส่งเสริมการบูรณาการขอบข่ายงานกิจการนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน และงานสวัสดิการพยาบาลและงานโครงการพิเศษ ให้ดำเนินงานอย่างเชื่อมโยงกันภายใต้แผนงานเดียวกัน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาแบบองค์รวม

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนางานกิจการนักเรียนในระดับสถานศึกษาและระดับพื้นที่ โดยใช้ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงเป็นฐานในการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่หรือบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2.2 ควรขยายการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เช่น นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง หรือสถานประกอบการ เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายและลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการนำโมเดลองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้จริงในสถานศึกษา เพื่อศึกษาผลลัพธ์ระยะยาวของการบริหารงานกิจการนักเรียนต่อการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาและความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). แผนพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2566–2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Katz, D. and Kahn, R. L. (1978). The social psychology of organizations. 2 nd ed. New York, NY: Wiley.
- Knowles, M. S., Holton, E. F. and Swanson, R. A. (2015). The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development. 8 th ed. New York, NY: Routledge.
- OECD. (2018). Seven questions about apprenticeships: Answers from international experience. Paris: OECD Publishing.
- Robbins, S. P. and Coulter, M. (2018). Management. 13 th ed. Boston, MA: Pearson Education.
- Stoner, J. A. F. and Wankel, C. (1986). Management. 3 rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- UNESCO. (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education. Paris: UNESCO.